

اثر زغال فعال و نور بر انگیزش و رشد سوخک در دو جمعیت نرگس استان فارس

همایون فرهمند، مرتضی خوشخوی، اختر شکافنده

به ترتیب ترتیب دانشجوی دکتری، استاد و استاد یار بخش علوم باغبانی دانشکده کشاورزی، دانشگاه شیراز

زغال فعال از جمله ترکیباتی است که در شرایط درون شیشه ای برای اهداف گوناگون به ویژه جذب مواد فنولیکی تولید شده در محیط کشت استفاده می شود. جهت بررسی اثر زغال فعال و شرایط نور و تاریکی بر انگیزش و رشد سوخک جمعیت های نرگس 'شهلا' و 'مسکین' استان فارس؛ پژوهشی به صورت فاکتوریل در قالب طرح به طور کامل تصادفی صورت گرفت. برای انجام این پژوهش؛ زغال فعال در غلظت های ۰، ۲، ۴، ۶، ۸ و ۱۰ گرم در لیتر به محیط کشت موراشیگی و اسکوک (MS) افزوده شد. سپس افزونه ها به صورت فلُس دوقلو روی محیط کشت قرار گرفتند و در دو شرایط متفاوت نور (۱۵۰۰ لوکس) و تاریکی نگهداری شدند. پس از انگیزش و رشد سوخک ها؛ تعداد، وزن، قطر، طول و نسبت طول به قطر سوخک ها اندازه گیری شد. نتایج به دست آمده از تجزیه آماری داده ها با نرم افزار آماری MSTATC نشان داد که در تمامی غلظت های زغال فعال؛ ویژگی های اندازه گیری شده در هر دو جمعیت و در هر دو شرایط افزایش چشمگیری نشان داد که با شاهد دارای تفاوت معنی دار بود اما بین غلظت ها تفاوت معنی دار وجود نداشت. برهمکنش تیمار و جمعیت نشان داد که به جز در مورد تعداد سوخک؛ در سایر صفات اندازه گیری شده جمعیت نرگس شهلا از میانگین بالاتری برخوردار بود. در مجموع؛ اگرچه ۶ گرم در لیتر زغال فعال بیشترین اثر مثبت را داشت اما با توجه به اینکه بین غلظت ها تفاوت معنی دار نبود ۲ گرم در لیتر زغال فعال به عنوان بهترین تیمار انتخاب شد.